

Başvuru Numarası	: 2024/1984
Toplantı Tarihi/Sayısı	: 08.04.2025/57
Karar Numarası	: 2025/231
Başvuran	: ... Engelliler Spor Kulübü Adına Yönetim Kurulu Başkanı S.E.
Başvuran Vekili	: -
Adres	: -
Muhatap Kurum/Kişi	: -
Muhatap Adres	: -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru; başvuranın ... Türkiye Kupası'nda hakem kararlarına yönelik yaşanan tartışmalar nedeniyle haksız ve hukuka aykırı şekilde Disiplin Kuruluna sevk edildiği, ... Engelliler Spor Kulübü'nün turnuvadan ihraç edildiği, yürütülen disiplin soruşturması sürecinde adil yargılanma hakkının ihlal edildiği, Türkiye Görme Engelliler Spor Federasyonu'nun taraflı karar verdiği iddiası ile maddi- manevi tazminat ve idari para cezası verilmesi talebine ilişkindir.

II. İDDİA VE TALEP

2. Başvuran; 4-8/9/2023 tarihleri arasında ...'da düzenlenen ... Türkiye Kupası turnuvasında hakem kararlarına yönelik tartışmalar yaşandığını, ... Görme Engelliler Spor Kulübü ile oynanan maç sırasında oyuncuların birinin göz maskesinin kayması nedeniyle maskesini düzeltmek istemesine rağmen hakemin bu durumu fark etmeyerek oyunu devam ettirdiğini, oyuncunun ikinci kez elini kaldırarak durumu belirtmek istemesi sırasında karşı takımın gol attığını, hakemin durumu görmezden gelerek oyunun devam etmesine izin vermesi üzerine ... Engelliler Spor Kulübü oyuncularından E.A. ve kendisinin hakemlere itiraz ettiğini ancak bu itirazların dikkate alınmadığını, tartışmaların ardından kendisinin Disiplin Kuruluna sevk edilmesine ve ... Engelliler Spor Kulübü'nün turnuvadan ihraç edilmesine karar verildiğini ayrıca harcırah ödemelerinin yapılmamasına hükmedildiğini, alınan bu kararların hukuka aykırı ve taraflı olduğunu, kendisinin yalnızca hakem kararlarına sözlü olarak itiraz ettiğini ancak fiziksel bir müdahalede bulunmadığını, buna rağmen yalnızca kendisinin Disiplin Kuruluna sevk edilmesinin adaletsiz bir karar olduğunu, ayrıca kulübün tüm sporcularının haksız şekilde turnuvadan ihraç edilmesinin sporcuların kolektif bir cezaya maruz kalmasına neden olduğunu, Disiplin Kurulu tarafından alınan kararların dayanağı olan tutanakların eksik ve hatalı olduğunu, kendisine ait olduğu iddia edilen tutanağı teslim almadığını, imzalamadığını ve tutanağın resmi olarak tarafına tebliğ edilmediğini, tutanakta kendi adına sahte bir imza atılmış olabileceğini düşündüğünü, bu durumun resmi kayıtlar üzerinden incelenmesi gerektiğini belirterek savcılığa suç duyurusunda bulunduğunu, Türkiye Görme Engelliler Spor Federasyonu (Federasyon) tarafından alınan kararların hukuka

aykırı olduğunu ve Federasyon Yönetim Kurulu'nun karar alma sürecinde usulsüz işlemler gerçekleştirdiğini, bazı üyelerin toplantılara katılmadığı halde karar alındığını, Federasyonun disiplin süreçlerinde adil yargılanma hakkını ihlal ettiğini, tanıkların dinlenmemesi nedeniyle savunma hakkının kısıtlandığını, 30/9/2023 tarihinde Federasyon Disiplin Kurulu'nun kendisinden savunma talep ettiğini, 26/11/2023 tarihli Disiplin Kurulu kararında tanıkların dinlenmemesi ile ilgili hiçbir açıklama yapılmadığını ve bu nedenle tanıkların dinlenmemesi kararının hukuki bir dayanağı olmadığını, Federasyonun tarafsızlık ilkesine uygun hareket etmediğini, Disiplin Kurulu kararının kendisine 26/2/2024 tarihinde tebliğ edildiğini ve bu süreçte 7/4/2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'na aykırı şekilde gerekli tedbirler alınmadan kişisel verilerin işlendiğini, bu ihlallerin görme engelli bireylerin temel hak ve özgürlüklerinin ihlali niteliğinde olduğunu, hakkında verilen Disiplin Kurulu kararının Gençlik ve Spor Bakanlığının (Tahkim Kurulu) 13/9/2024 tarihli ve sayılı dosyası kapsamında iptal edildiğini iddia etmekte ve alınan bu kararlar nedeniyle kendisiyle birlikte ... Engelliler Spor Kulübü sporcusu olan diğer 6 sporcu için ayrı ayrı olmak üzere maddi kayıpların telafi edilmesi amacıyla 10.000 TL, manevi zararların giderilmesi amacıyla 100.000 TL ve federasyonun hukuka aykırı kararlarının toplum üzerindeki olumsuz etkilerinin giderilmesi amacıyla 200.000 TL tazminat verilmesini, ayrıca Federasyona en üst düzeyde idari para cezası uygulanmasını talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Yargı yetkisi" başlıklı 9'uncu maddesi şöyledir:

"Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır."

4. Anayasa'nın "Sporun geliştirilmesi ve tahkim" başlıklı 59'uncu maddesi şöyledir:

"Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder.

Devlet başarılı sporcuyu korur.

Spor federasyonlarının spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin kararlarına karşı ancak zorunlu tahkim yoluna başvurulabilir. Tahkim kurulu kararları kesin olup bu kararlara karşı hiçbir yargı merciine başvurulamaz."

5. Anayasa'nın "Mahkemelerin bağımsızlığı" başlıklı 138'inci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Hakimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanı kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz.

(...)"

6. 20/4/2016 tarihli ve 29690 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1'inci maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esasların düzenlenmesidir."

7. 6701 sayılı Kanun'un "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının ilgili bentleri şöyledir:

“(1) Kurumun görevleri şunlardır: (...) f) İnsan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. g) Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. (...) i) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. (...)”

8. 6701 sayılı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

“(1) Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.

(...)

(4) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz.

(...)

(9) İşleme konulmayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.”

9. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Başvuru konusu teşkil etmeyecek işlem ve kararlar" başlıklı 40'inci maddesi şöyledir:

“(1) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz.”

10. Mezkûr Yönetmelik'in “Ön incelemenin yapılması” başlıklı 48'inci maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

“(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, (...) yönlerinden incelenir. (...)”

11. Mezkûr Yönetmelik'in “Gerekçeli kabul edilmezlik kararı” başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

“(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

12. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

13. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak

ve sonuçlarını takip etmek, Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

14. Başvuru; başvuranın ... Türkiye Kupası'nda hakem kararlarına yönelik yaşanan tartışmalar nedeniyle haksız ve hukuka aykırı şekilde Disiplin Kuruluna sevk edildiği, ... Engelliler Spor Kulübü'nün turnuvadan ihraç edildiği, Federasyonun karar alma sürecinde usulsüzlükler yapıldığı, bazı üyelerin toplantılara katılmamasına rağmen karar alındığı, tebliğ sürecinin resmi usullere uygun yürütülmediği ve tanıkların dinlenmediği iddiasıyla adil yargılanma hakkının ihlal edilmesi nedeniyle maddi/manevi tazminat ve idari para cezası verilmesi talebine ilişkindir.

15. Başvuranın dilekçesi, yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte değerlendirildiğinde; Tertip Kurulu kararının iptali talepli açılan davanın, Ankara 15. Asliye Hukuk Mahkemesinin 28/11/2023 tarihli ve ... sayılı kararıyla dava konusu uyuşmazlığın 28/5/1986 tarihli ve 19120 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 3289 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu'nun ek 9'uncu ve Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu Yönetmeliği'nin 5'inci maddesi kapsamında tahkim kurulu tarafından görülüp karara bağlanması gerektiği, ilgili Yönetmelik'in 5'inci maddesinin ikinci fıkrası kapsamında dava konusunun zorunlu tahkim şartına tabii olduğu gerekçesiyle reddine karar verildiği, Gençlik ve Spor Bakanlığının (Tahkim Kurulu) ise 7/2/2024 tarihli ve ... sayılı kararıyla turnuvadan ihraç kararına karşı yapılan itirazın kabul edildiği, ayrıca Gençlik ve Spor Bakanlığının (Tahkim Kurulu) 13/9/2024 tarihli ve ... sayılı kararıyla da disiplin cezasının iptal edildiği anlaşılmıştır.

16. Anayasa'nın 59'uncu maddesinde; spor federasyonlarının spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplin işlemlerine ilişkin kararlarına karşı yalnızca tahkim yoluna başvurulabileceği ve Tahkim Kurulu kararlarının kesin olduğu, bu kararlara karşı herhangi bir yargı merciine başvurulamayacağı hükme bağlanmıştır.

17. 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinde ve Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 40'inci maddesinde Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemlerin Kurumun görev alanına girmediği hükme bağlanmıştır.

18. Başvuranın maddi ve manevi tazminat talebi ise, 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde Kurumun başvuru incelemesi yapacağı alanlar arasında olan ayrımcılık yasağı ve ulusal önleme mekanizması kapsamında değerlendirilememektedir.

19. Başvuranın iddia ve talebi yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte ele alındığında; Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemlere ilişkin olduğu, Kurumun başvuru incelemesi yapacağı alanlar arasında olan ayrımcılık yasağı ve ulusal önleme mekanizması kapsamında değerlendirilemediği, 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin dördüncü fıkrası ile Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 40'inci maddesi gereği başvuru konusu teşkil etmeyecek işlemler arasında yer alan başvurunun Yönetmelik'in 48'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi gereği Kurumun görev alanına girmediği ve inceleme şartlarını taşımadığı gerekçesiyle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

8/4/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye